

Finanspolitiska rådets rapport 2012

Konferens
15 maj 2012

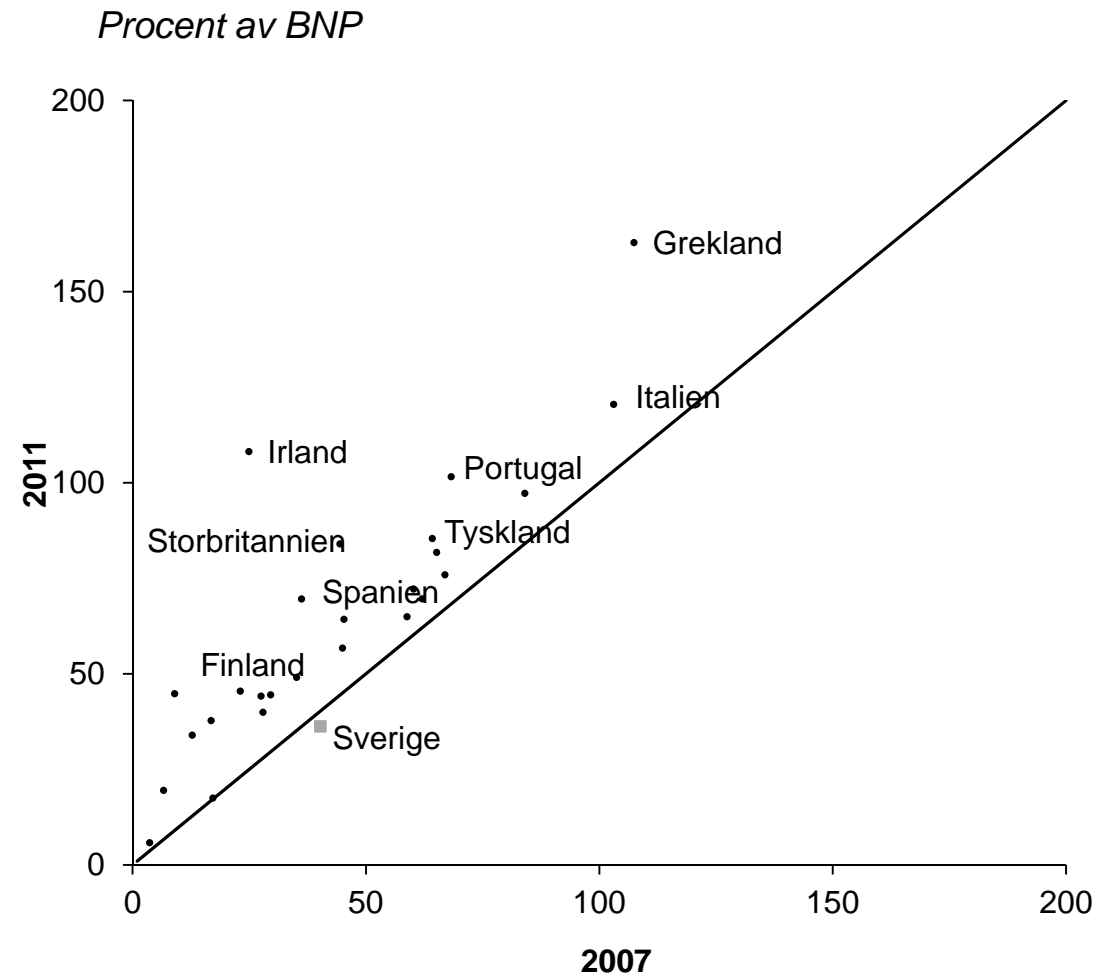
Rapportens innehåll

- Bedömning av finanspolitiken (kapitel 1)
- Finanspolitiska medel och analysmetoder (kapitel 2)
- Den långsiktiga skuldkvoten (kapitel 3)
- Generationsräkenskaper (kapitel 4)
- Arbetsmarknaden (kapitel 5)
- Sänkt restaurangmoms (kapitel 6)

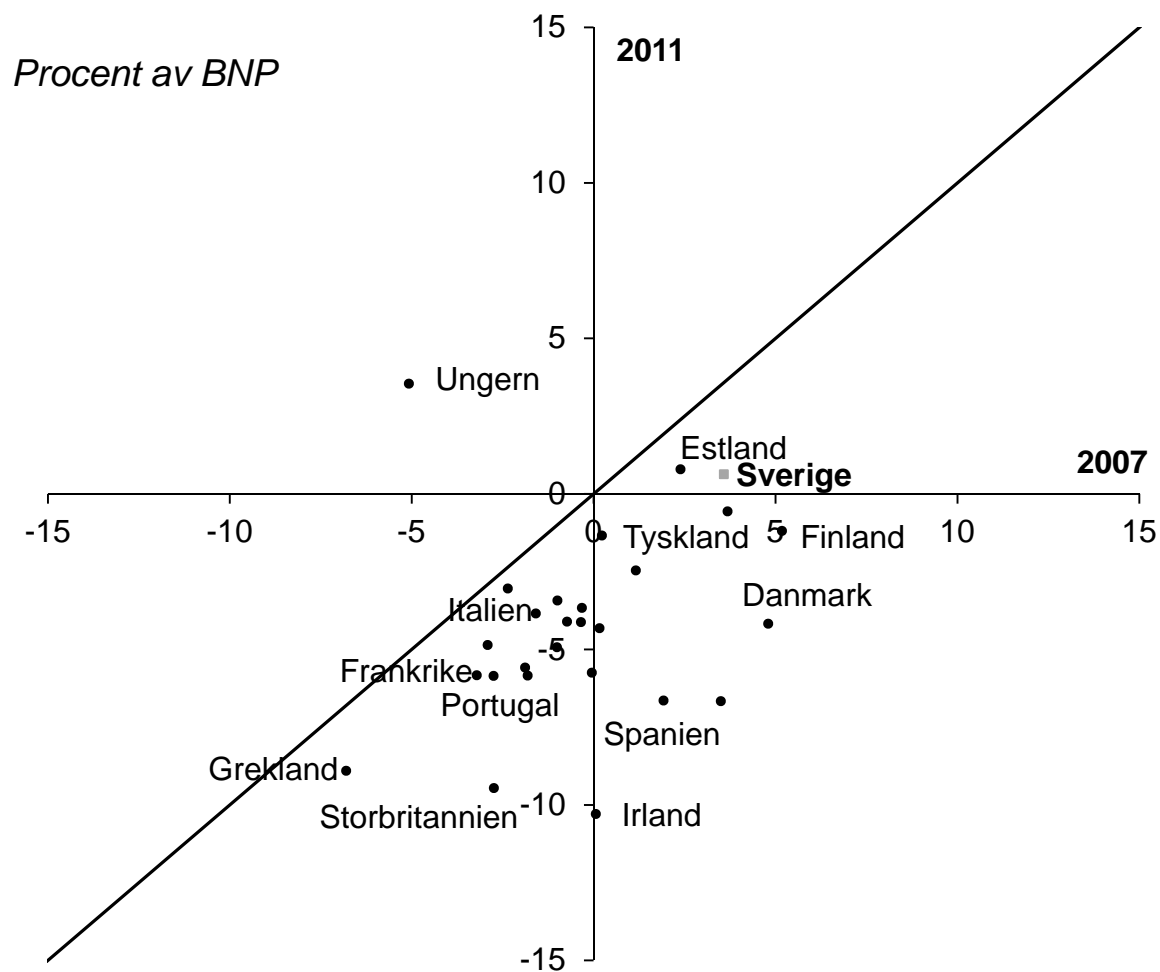
Det ekonomiska läget

- Svensk ekonomi har klarat sig väl under den internationella kris som började 2008.
- Finanspolitiken framstår generellt som framgångsrik och i huvudsak väl avvägd.
- Denna slutsats får stöd vid en jämförelse med andra länders ekonomisk-politiska erfarenheter och utveckling sedan krisens början.

Bruttoskuld inom EU 2007 och 2011

Finansiellt sparande inom EU 2007 och 2011

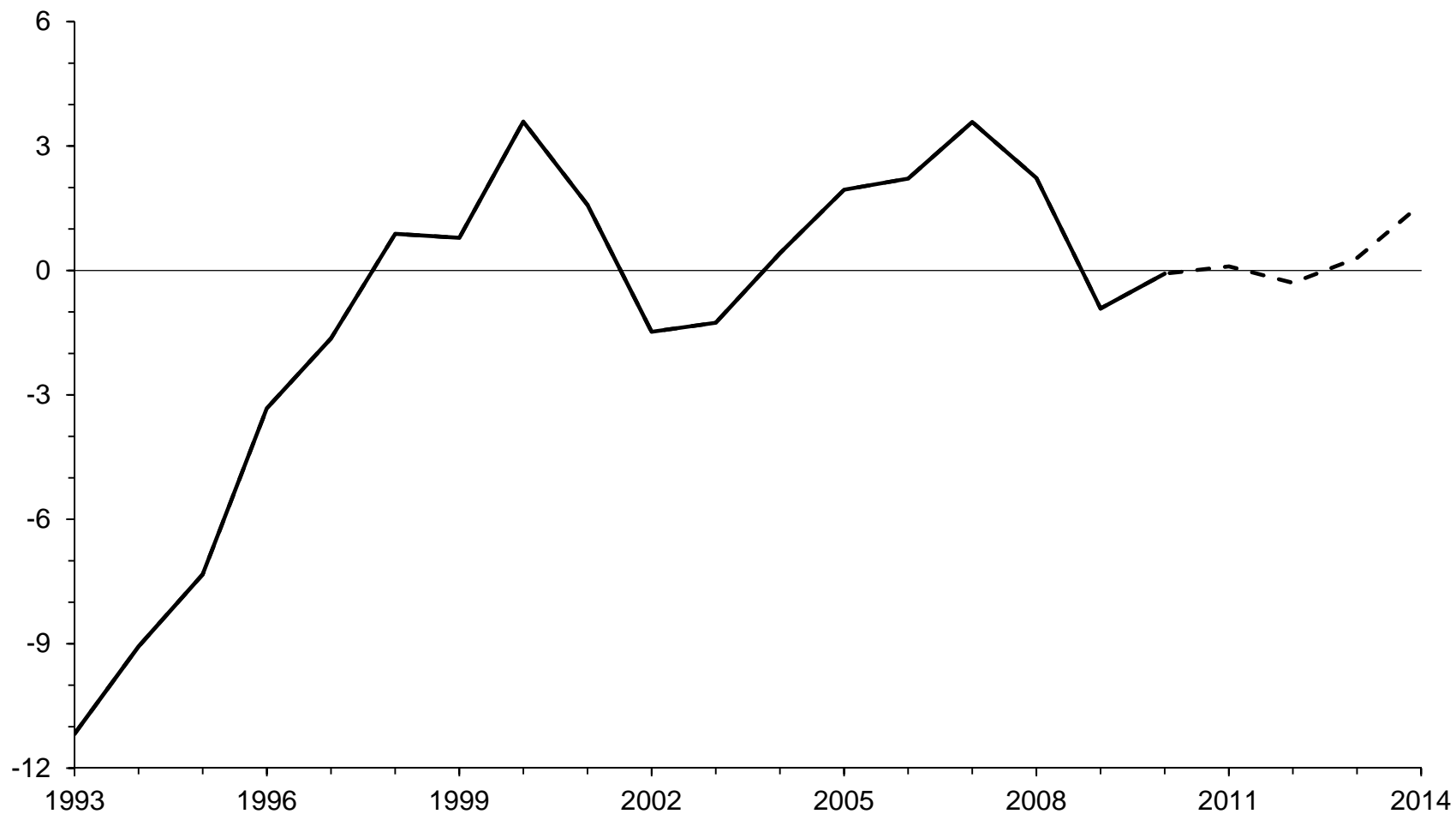

Det finanspolitiska ramverket

- Finanspolitiken under 2011 och 2012 har följt ramverket.
- Risken för att utgifterna ska överskrida utgiftstaken under de närmaste åren är begränsad.
- Vi bedömer att finanspolitiken är förenlig med långsiktigt hållbara offentliga finanser.

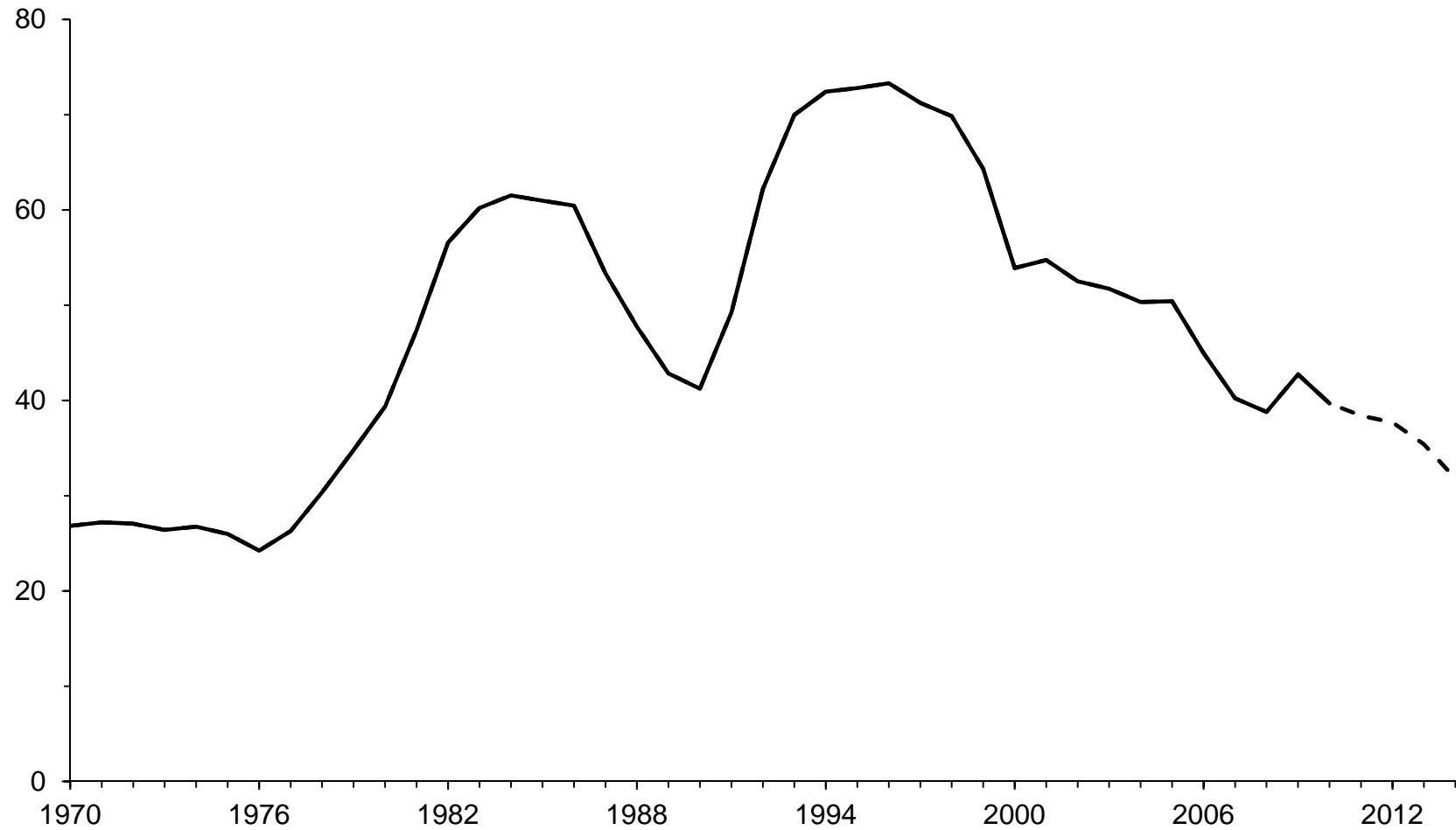
Den offentliga sektorns finansiella sparande

Procent av BNP

Den offentliga bruttoskulden

Procent av BNP

Är då allt bra?

Svaret är NEJ:

Rådet har kritiska synpunkter på den ekonomiska politiken
Se våra 19 punkter.

Transparens i finanspolitiken

- En tydligare redovisning av sambanden mellan utgiftstak, överskottsmål och skatteuttag vore ett viktigt bidrag till förbättrad transparens.
- Regeringen bör förklara bättre hur reformutrymmet uppstår och hur utrymmet är tänkt att fördelas mellan skatter och utgifter på några års sikt.
- Besluten om utgiftstak har stor betydelse både för utgifternas nivå och för skattenivån.

Inga stabiliseringspolitiska motiv

- Regeringen aviserade skattesänkningar våren 2011 som inte föreslogs i Budgetpropositionen för 2012.
- Denna förändring saknade stabiliseringspolitiska motiv. Det försämrade konjunkturläget under 2011 talade snarare för en mer expansiv finanspolitik.

Säkerhetsmarginaler

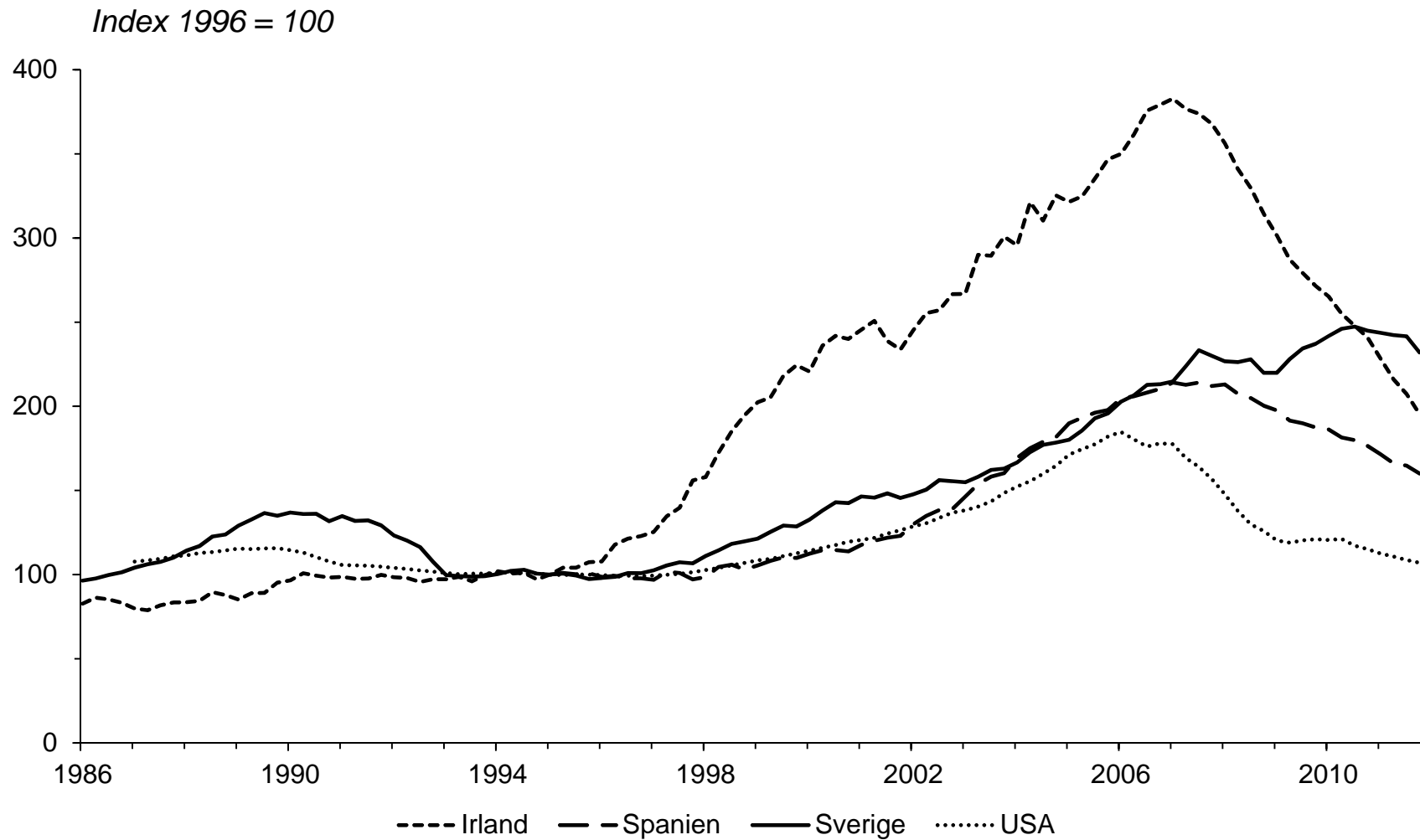
Regeringen anser att den makroekonomiska osäkerheten motiverar extra säkerhetsmarginaler – förutom den marginal som redan finns i det finanspolitiska ramverket.

Oklart om säkerhetsmarginaler

En regelmässig användning av extra säkerhetsmarginaler riskerar att skapa

- a) ett ofördelaktigt procykliskt inslag finanspolitiken och
- b) leda till ett genomsnittligt sparande som är större än överskotts målet.

Reala fastighetspriser

Makrofinansiella risker

- Snabbt växande kreditgivning, stor skuldsättning och stigande fastighetspriser innebär makrofinansiella risker som inte får underskattas i den svenska ekonomin.
- Regeringen bör ta ställning till hur den makrofinansiella regleringen och tillsynen bör förstärkas för att reducera risken för framtida finansiella kriser.

Kommissionens varningsindikatorer

Externa obalanser och konkurrens	Gränsvärde	Sverige
3-årigt genomsnitt av bytesbalansen, andel av BNP	-4/+6	7,5
Netto-ställning mot utlandet, andel av BNP	-35	-6,7
3-årig förändring av real effektiv växelkurs	±5 & ±11	-2,5
5-årig förändring i exportmarknadsandel	-6	-11,1
3-årig förändring i nominell enhetsarbetskraftskostnad	+9 & +12	6,0
Interna obalanser		
Årlig förändring i reala huspriser	+6	6,3
Privata sektorns kreditflöde, andel av BNP	15	2,6
Privata sektorns skuld, andel av BNP	160	237
Offentliga sektorns skuld, andel av BNP	60	40
3-årigt genomsnitt av arbets-lösheten	10	7,6

Finanspakten

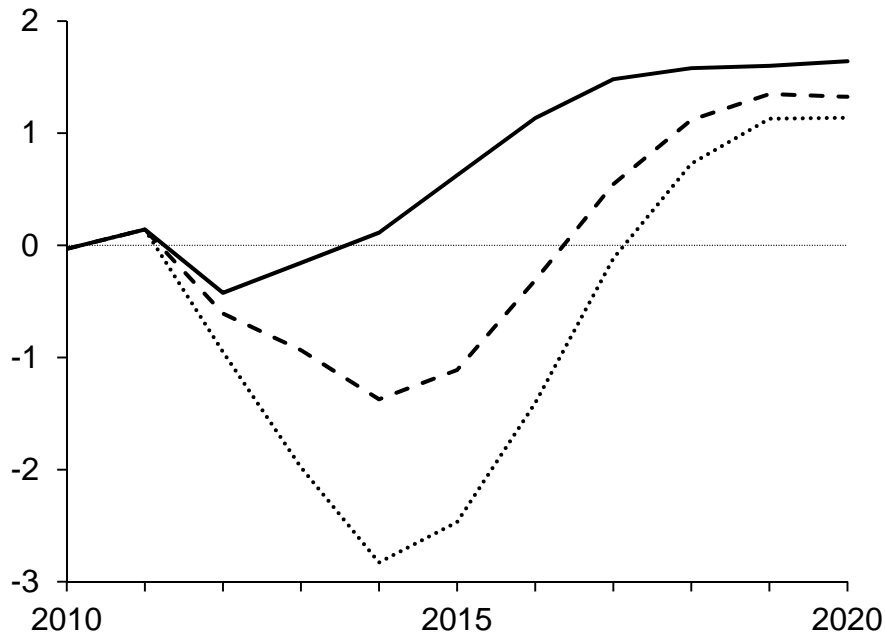
- Rådet ser positivt på att Sverige har anslutit sig till EU:s finanspakt.
- Det finns ingen anledning att förändra det svenska ramverket i riktning mot finanspaktens regler.

Alternativa scenarier

- En djup ekonomisk kris av samma omfattning som 1990-talskrisen.

Offentliga sektorns finansiella sparande

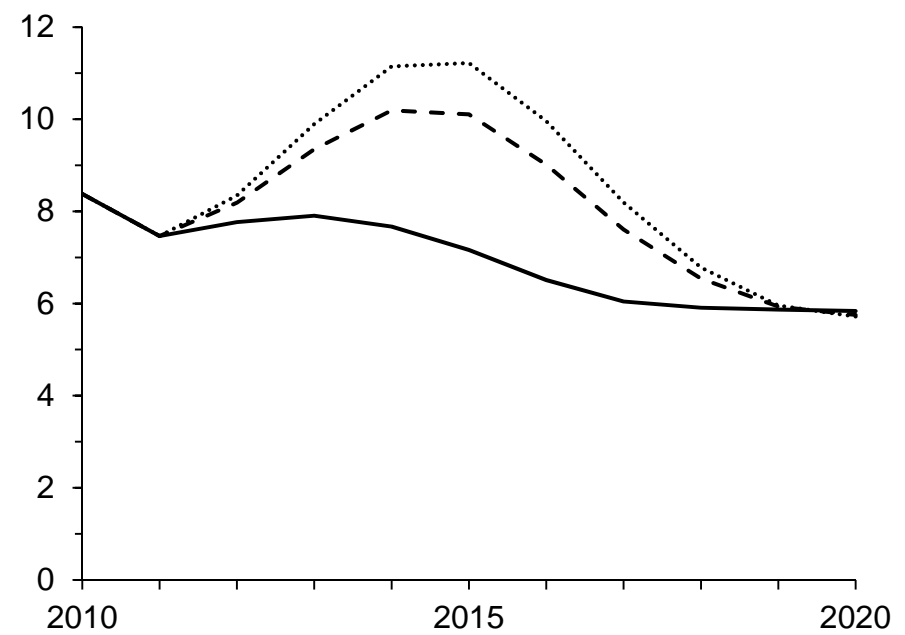
Procent av BNP

— Prognos, dec. 2011
- - - Sänkt exportefterfrågan
..... Sänkt inhemsk efterfrågan

Arbetslöshet

Procent av BNP

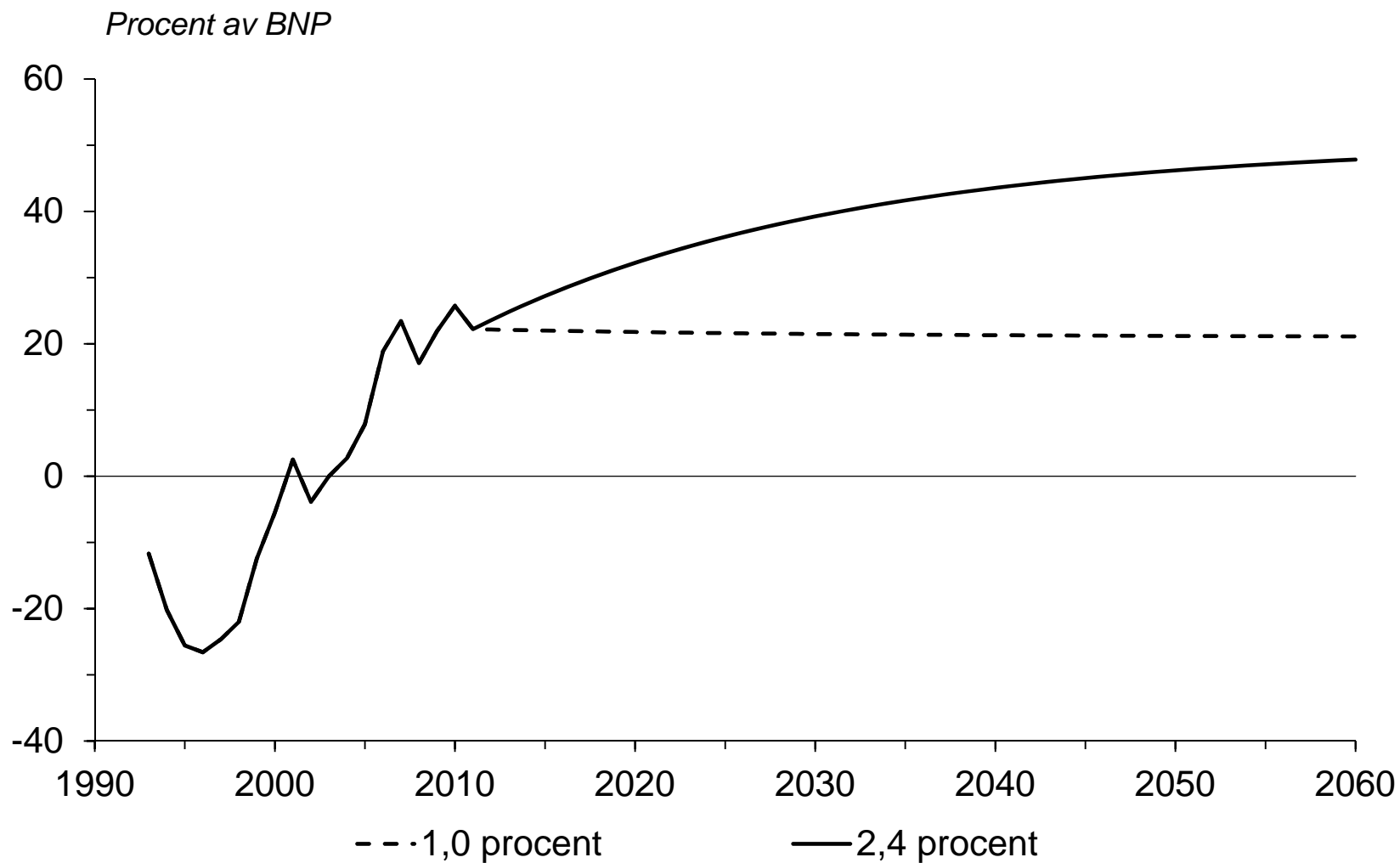

— Prognos, dec. 2011
- - - Sänkt exportefterfrågan
..... Sänkt inhemsk efterfrågan

Strukturellt finansiellt sparande

- Regeringens sätt att beräkna det strukturella (konjunkturanpassade) finansiella sparandet ger missvisande resultat.
- Beräkningarna bör i stället vara disaggregerade och utgå från ett BNP-gap som i genomsnitt är noll.

Den offentliga sektorns finansiella nettoförmögenhet

Den långsiktiga skuldkvoten

- Överskottsmålet innebär att den offentliga nettoförmögenheten stabiliseras som andel av BNP.
- Värdeförändringar utanför det finanspolitiska ramverket påverkar nivån där nettoförmögenheten stabiliseras.
- Regeringen bör klargöra vad som är en lämplig storlek för nettoförmögenheten.
- Ytterligare förmögenhetsuppbyggnad utöver dagens 20 procent av BNP är svår att motivera med behov av säkerhetsmarginaler.

Förvaltningen av de finansiella tillgångarna

- Den offentliga finansiella portföljen innehåller både stora skulder och stora tillgångar.
- Regeringen bör klargöra vad som är en lämplig bruttoskuld samt vilka principer som ska gälla för avvägningen mellan risk och förväntad avkastning.

Offentliga investeringar

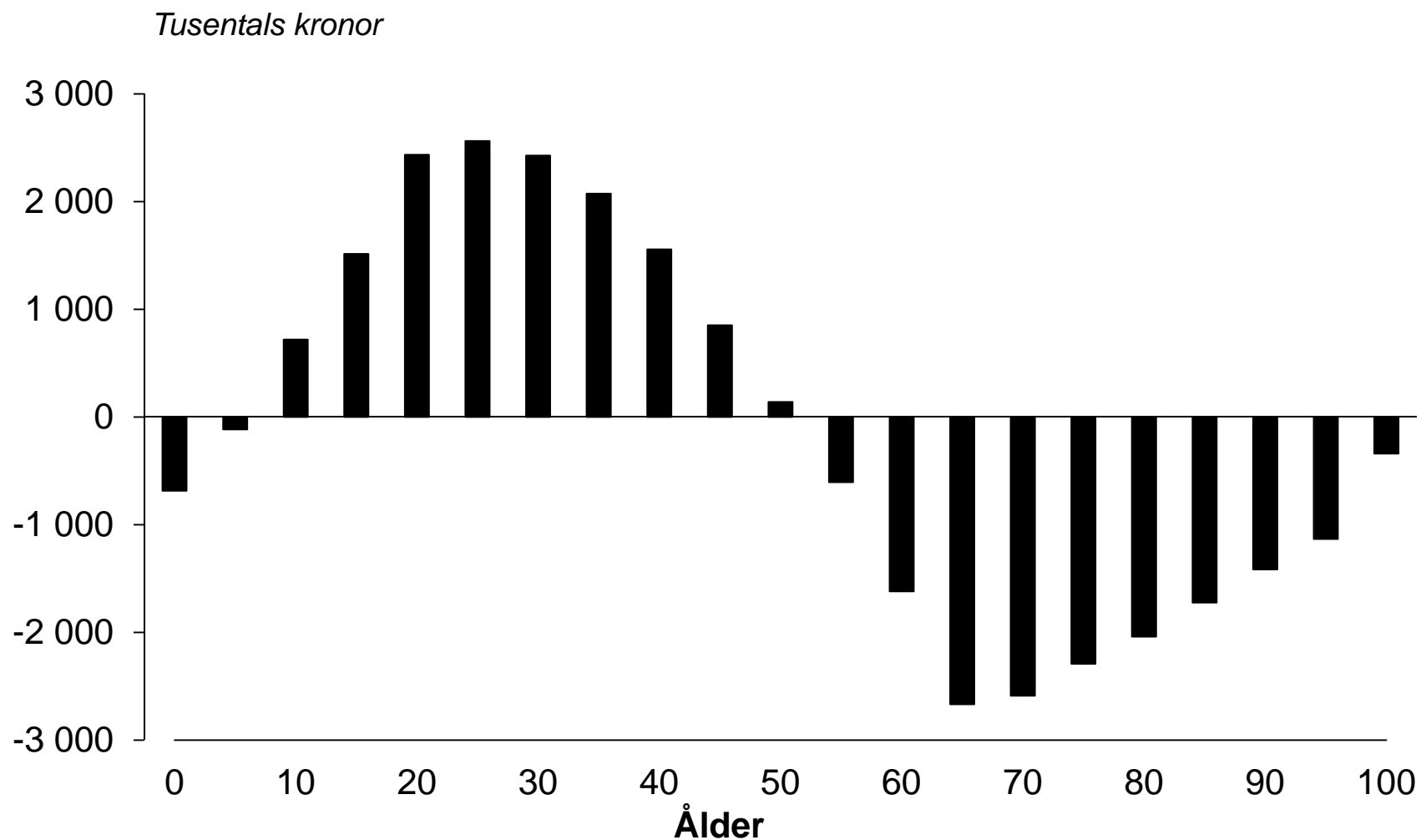
- Årets vårproposition innehåller en särskild redovisning av de offentliga investeringarna. Detta är ett förtjänstfullt steg mot en bättre analys.
- Vi delar regeringens uppfattning att ett siffersatt mål för de offentliga investeringarna inte bör införas.
- Det krävs ytterligare analyser för att bedöma om de offentliga investeringarna har en samhällsekonomiskt fördelaktig omfattning och inriktning.

Generationsräkenskaper

- Resultatet av vår analys pekar på att de svenska offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet är god, i huvudsak tack vare pensionssystemets utformning.
- Generationsräkenskaper kan även illustrera hur skatter och offentliga utgifter påverkar fördelningen mellan generationer i ett livscykelperspektiv.

Generationskonton 2009

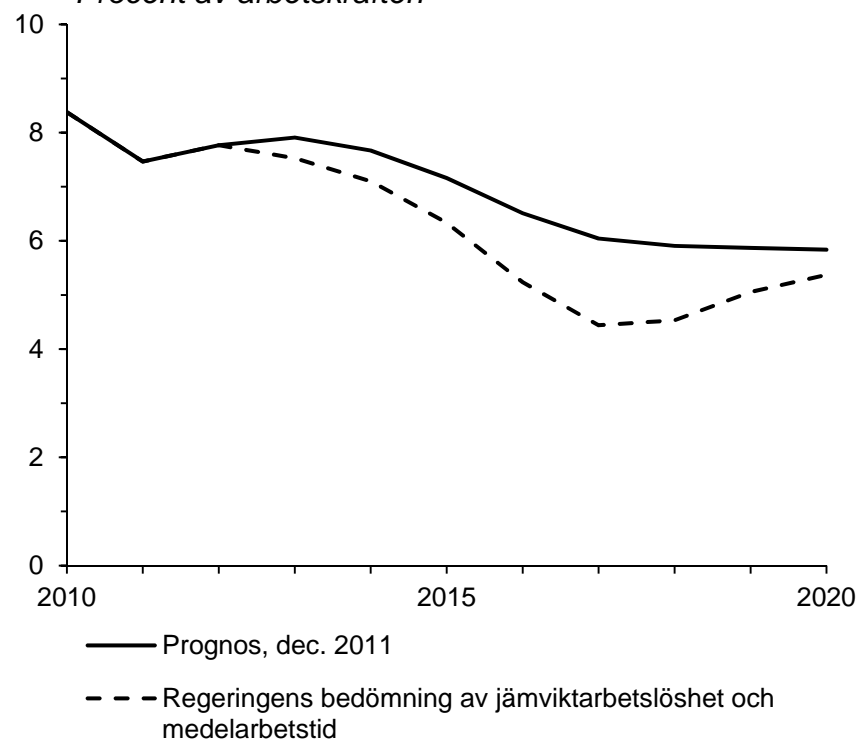
Arbetsmarknadens funktionssätt

- Arbetsmarknadens funktionssätt har stor betydelse för de offentliga finanserna.
- Regeringen har en mer positiv syn än Konjunkturinstitutet på utvecklingen på arbetsmarknaden.
- Om det skulle visa sig att regeringens bedömning är för optimistisk, måste finanspolitiken ta hänsyn till detta för att överskottsmålet inte ska äventyras.

Alternativt scenario med bättre arbetsmarknad

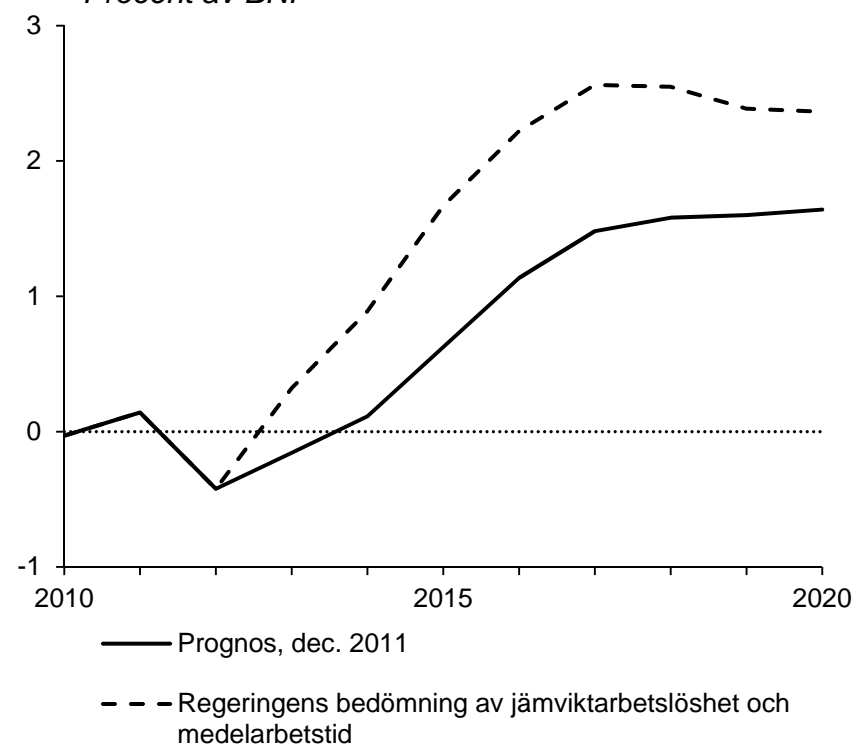
Arbetslöshet

Procent av arbetskraften

Offentliga sektorns finansiella sparande

Procent av BNP

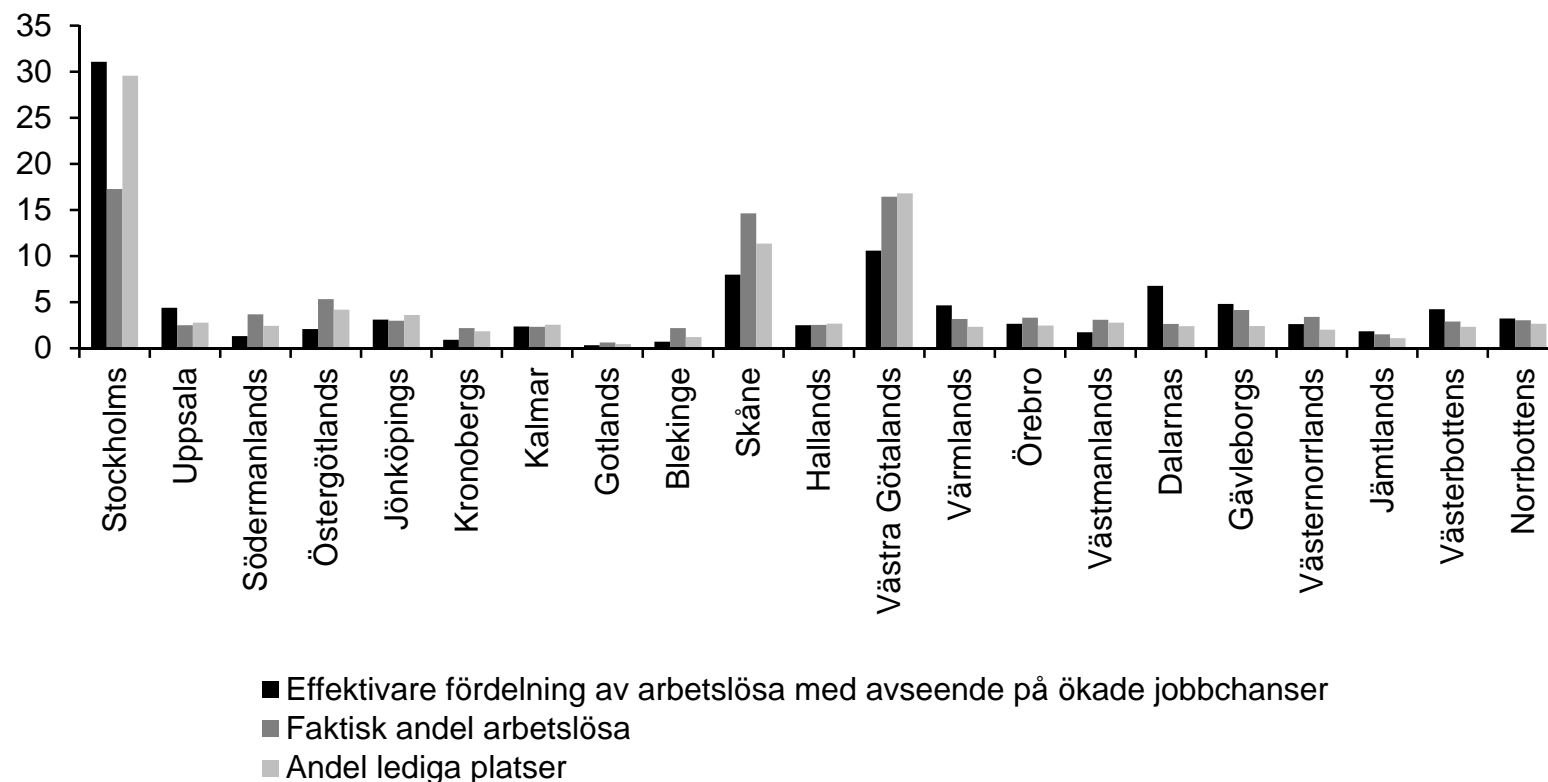
Ungdomsarbetslöshet

- Bilden av ungdomsarbetslösheten bör nyanseras.
  - Unga hittar i allmänhet jobb snabbare än äldre.
  - Långtidsarbetslösheten för unga är låg i ett internationellt perspektiv
  - Ungdomars möjligheter att finna arbete är mer konjunktur känsliga än äldres.
- Att betrakta unga som en homogen grupp kan leda till ineffektiva insatser.
- Det är viktigt att rikta insatser mot de grupper som har svårt att finna anställning.

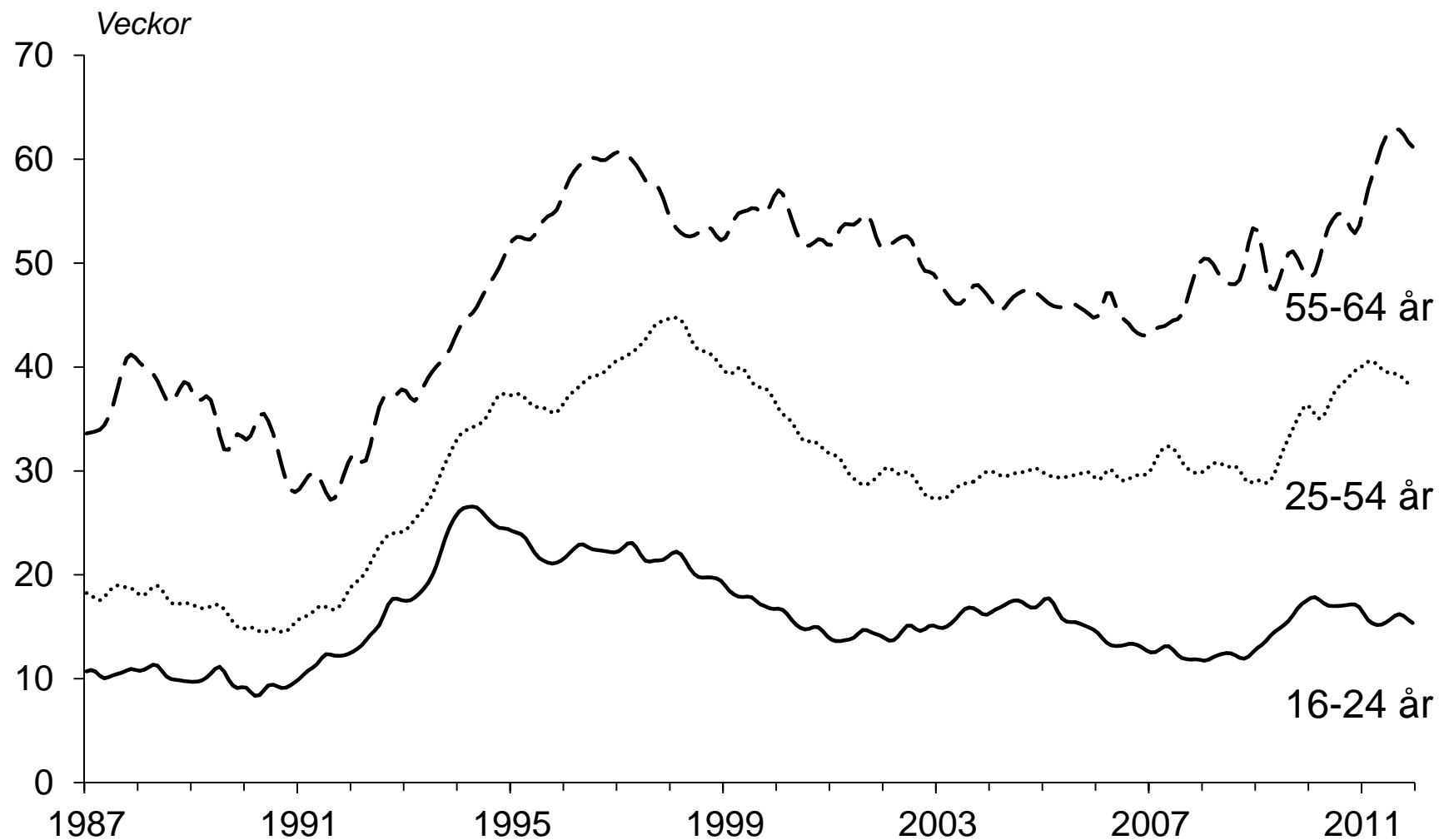
Arbetsmarknadens matchning

Beräknade effektivitetsförluster p.g.a. bristande matchning.

Fördelning av arbetslösa november 2011, procent

Genomsnittlig arbetslöshetstid

Restaurangmomsen

- Regeringens argument:
- Öka effektiviteten i skattesystemet
  - Äta mat på restaurang istället för att laga mat hemma. En del av den frigjorda tiden läggs på marknadsarbete
  - Minska de administrativa kostnaderna för myndigheter och företag
- Minskad strukturell arbetslöshet
  - Lägstälönerna i restaurangsektorn är på en för hög nivå. Öka efterfrågan på arbetskraft i restaurangsektorn innebär att fler anställningar utan att lönerna ökar.

Restaurangmomsen

- Äta mat på restaurang istället för att laga mat hemma.
  - Öka arbetsutbudet med 2500 årsarbeten
  - Krävs att i) skatten får genomslag på priserna
ii) hushållen byter eget arbete mot arbete på marknaden
  - Brist på empiriska studier gör det svårt att bedöma effekterna. De studier som finns tyder på mycket begränsade effekter.
- Administrativa kostnader
  - Sänks med 0,2 mdr till en kostnad av 5,5 mdr

Restaurangmomsen

- Minskad strukturell arbetslöshet
  - Ökad sysselsättning i restaurangbranschen kräver att lönerna inte påverkas. De gör de sannolikt.
  - Sänkt restaurangmoms minskar efterfrågan på andra varor/tjänster. Inte säkert att sysselsättningen i hela ekonomi påverkas.

Restaurangmomsen

- Vi bedömer att effekterna på arbetslöshet och sysselsättning av reformen är överskattade.
- Sänkt restaurangmoms är ett ineffektivt sätt att minska de administrativa kostnaderna.
- Sänkningen har karaktären av ett branschstöd. Det ökar risken för påtryckningar från andra intressegrupper.
- Konsumtionsskatten urholkas som skattebas om fler branscher gynnas av reducerade skattesatser.
- En enhetlig moms skulle sannolikt ha stora positiva samhällsekonomiska effekter.